

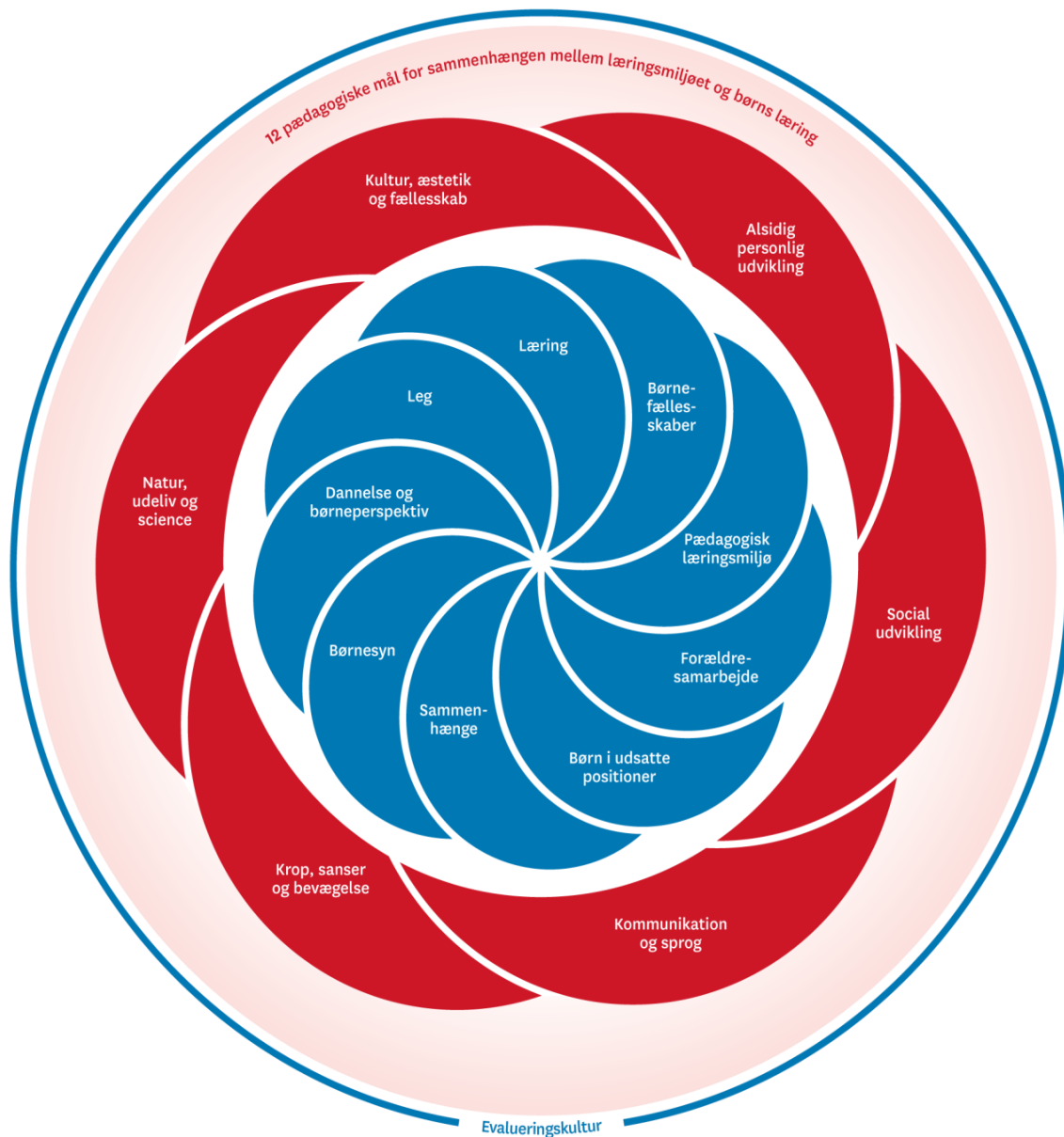
Pædagogisk læreplan for Vedbæk Børnehus

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er

udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Vedbæk Børnehus er et skønt børneunivers.

Vi har et dejligt etplanshus, som ligger i smørhullet mellem skov, strand, eng og by. Vi er et børnehus med ca 14 vuggestuebørn, og ca 24 børnehalebørn og 8 skøre voksne. Vi har vidunderligt økologisk produktionskøkken, hvor Mie laver skøn mad til os alle hver dag. Det er husets hjerte, og det banker for sund, og ernæringsrigtig kost, hvor vi vægter økologi og bæredygtighed højt.

Vi har en naturlegehave med gode muligheder for bevægelse og leg, og samtidig et sted med kroge til fordybelse.

Vi er et lille hus, så alle kender hinanden rigtig godt, og vi har stor fleksibilitet i forhold til børnenes individuelle behov. Vi arbejder efter et menneskesyn, der giver plads til, at vi som mennesker kan få lov til at udfolde og udvikle de potentialer, vi nu engang er født med.

Livet skal være skønt, udfordrende, og udviklende og nydes med omsorg og kærlighed.

Vores daglige dokumentation på vores digitale skærm i gangen, giver et godt indtryk af hverdagen. Vi vægter også i høj grad den daglige fortælling, og positive dialog med forældre.

Vores lille institution er bygget op omkring anerkendelse af hinanden, hvad enten man er stor eller lille. Vi møder hinanden, og udvikler os i det tempo, vi kan, og formår i vores pædagogiske aktiviteter, vores læringsmiljøer, og i vores daglige dialog.

Vi giver plads til, og anerkender, at barnet er særligt, og udvikler individuelle særpræg. Vores tanke om inklusion indebærer også, at barnet har behov for pauser i det sociale fælleskab, og behov for alene tid.

I vores inklusionsværdi vægter vi børns fortællinger, og drømme (visioner) højt, og vi inddrager dette i vores pædagogiske praksis, bla- med teater, drama, eventyr, musik, og yoga.

Derudover arbejder vi med sprog, motion, bevægelse, kultur, science, m.m.

Pædagogisk læreplan

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kende-
tegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring,
udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

---

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

I vores barnesyn tager vi altid udgangspunkt i barnets ret til medbestemmelse og til at blive hørt, set og forstået. Vi har således et barnesyn, en indre pædagogisk stemme, der altid siger; Hvad ville barnet syntes om dette valg, tilgang og kontakt. Vi vægter børneperspektivet højt, og sikre at de optimale rammer er til stede, sammen med nærvær, omsorg og kærlighed, og retten til at udvikle individuelle særpræg. Vi sikre det sociale miljø, men lægger også vægt på tid til fordybelse, og at barnet har mulighed for at trække sig.

Vores tilgang til læringsmiljøet, børnenes nysgerrighed, mulighed for indflydelse på egen læring, samt demokratisk råderum, tager udgangspunkt i samspillet med den voksne, og i samværet med andre børn, og i legen. Legen er det bærende element i al læring, både det børneinitierede, det voksenstøttende, og det spontane der udvikler sig hele tiden mens børn leger.

Vi vægter vores læringsmiljøer højt, og benytter os af vores forrygende dejlige beliggenhed midt mellem, skov, strand, eng og by (S-tog). Både vores legehavn, og vores hus er indrettet med dejlige inspirerende miljøer der skærper børnenes sanser, pirrer deres nysgerrighed, og understøtter deres udvikling. Der er også altid en voksen der kan være med til at sætte nye mål for sjov leg og læring, flytte baren til nye måder at lege og lære på.

Vi har stor opmærksomhed på børnefællesskaber, og sikre i hverdagen, i samarbejde med forældrene, at alle børn har de bedste betingelser for at indgå i fællesskabet, og skabe legerelationer på tværs af alder, kultur og køn.

Vi støtter børnene ind i fællesskabet, og trækker os når vi kan se at det fungerer ligeværdigt, og er samtidig klar til at støtte det gode fællesskab når behovet er der. Og samtidig skaber vi rum for det enkelte barn til at holde pause, og ikke hele tiden skulle navigere i det sociale rum.

Vi vægter dialogen med vores børn, og husker altid på, at der skal 5 turtagninger til mellem barn og voksen for at vi kan tale om dialog mellem barn og voksen.

Vi sætter ligeledes altid ord på det der foregår omkring barnet, og de initiativer barnet tager. narrativer:

Pædagogen i vuggestuen siger til børnene at nu skal de ud og tage tøj på, de skal på tur. Johannes leger med togbanen, og er godt i gang med en sjov leg sammen med Andreas, og de reagerer begge med at sige; "neeej". Pædagogen taler med dem, og spørger om det passer hvis de får lov til at lege længere og så komme ud senere. Det smiler de begge anerkendende til.

Pædagogen i børnehaven er i gang med at fortælle om et emne vedrørende udgravninger i oldtiden. Pludselig får Sofus en god ide til legen, til læringen, han foreslår at de prøver at grave

efter oldtidsfund i vores legehave. Det syntes pædagogen er en god ide, og både samme eftermiddag, og den følgende uge, bliver der gravet efter oldtidsfund i vores have. De finder også et par benstumper.

Vi har 6 piger i børnehaven der leger rigtig godt sammen, de er fra samme gruppe. Vi oplever dog, at de er begyndt at spille hinanden lidt ud ifht at lave legeaftaler, og laver en slags legeægteskaber, der den pågældende dag godt kan lukke af for lege med andre. I den situation har vi i samarbejde med forældrene aftalt at de ikke hjemmefra laver legeaftaler, men at forældrene indbyrdes laver aftaler om at det er ok at tage en, eller et par med hjem. Det fungerer rigtig godt og vi oplever at vi i det helt nære samarbejde med forældrene får det allerbedste udbytte for børnene.

Børnene i vuggestuen sidder og spiser, og nogle smøre selv deres mad. Fadet med pålæg går rundt, og barnet vælger igen samme slags pålæg. Den voksne fortæller at pølsen faktisk også er lækker, og spørger barnet om det ikke er værd at smage på den. Barnet har ikke rigtig lyst, men bliver ikke presset, og den voksne prøver igen 5 min efter, spørger undersøgende om han ikke har lyst til at prøve pølsen. Barnet nikker, og den voksne smiler og siger; jeg tænkte nok du havde lyst til at prøve den gode pølse, den er bare lækker.

Pædagogisk læringsmiljø

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vores hus indbyrder til samarbejde mellem de to grupper, vuggestuen og børnehaven. Det er et etplanshus, hvor børnene har rig mulighed for at komme på tværs af huset. Vi vægter også at søskende har mulighed for at besøge hinanden, lege og hygge, og samtidig har deres egen gruppe og lege-fælleskaber.

Vi starter dagen i vores fællescafe, hvor vi vægter et hyggeligt morgenbord, pyntet med blomster, rolig belysning og nærværende voksne. Vi starter ikke aktiviteter før kl 9:00, så der er god tid til dialog, og mindre legestationer. Vi sætter altid sjove spændende legeting frem til børnene kommer om morgenen.

Eks. Vi finder alle dukkerne og bamserne, dækker et bord og laver det hyggeligt for dem, serverer noget på deres små tallerkner, og skaber en stemning børnene kan lege videre i, eller alle bilerne bliver sat i en slange gennem huset, som om der er kø.

Vi arbejder dagen igennem i mindre grupper, og har tur ud af huset hver dag. Vi har 2 el cykler med lad til 4 børn, samt en børnebus med plads til 4 børn.

Vi har faste hold med yoga, 3 gange om ugen, og faste hold med fodbold 3 gange om ugen.

Vi benytter hele dagen til leg, og aktiviteter og kan derfor sagtens være på tur i skoven og lede efter spor når kl er 14:00, men som regel altid tilbage i huset kl 15:00.

Vi har hele tiden forskellige emner i huset. Og elsker også traditioner, som Fastelavn, Påske, sommerfest, Halloween, Lucia og Jul. Både til Halloween og til Jul, har vi et tæt forældresamarbejde, hvor vi har hygge i huset med forældrene og børnene. Til Halloween spiser vi Okaidosuppe, og har pyntet lidt uhyggeligt op, og børnene nyder at spise aftensmad i huset med deres forældre.

Vi har opdelt huset, så der er mulighed for at lave forskellige ting i de forskellige rum, hoppeklatrerrum, danse-yoga-musik og legerum, stille rum, og krea-caferum. Vores uderum, er også opdelt i både klatre, sansehave, bålhytte, fodboldbane og legehave.

Samarbejde med forældre om børns læring

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi er et lille børnehus hvor den daglige dialog med forældrene vægtes højt. Vi åbner huset i fællesskab både vuggestue og børnehave, og lukker ligeledes huset sammen. Vores børn har ofte tilknyttet en primær medarbejder, der tager den nære dialog, hvor i mod alle der er i kontakt med forældrene i løbet af dagen, lige kan komme med lille anekdote fra dagen.

Vuggestuebørnene har en lille kuffert der binder hjem og institution, hvor den daglige sten, tegning, kogle fra skoven, eller andet kan finde vej hjem til mor og far, og omvendt kan weekendens begivenheder ofte vises i form af lille tegning, entrebillet, eller bare en sten fundet derhjemme. Pædagogen får en snak med barnet om hvad der mon ligger i kufferten, og barnet fortæller lystigt, når der kommer en lille ting frem fra gemmerne.

Vi arbejder med Hjernen og Hjertet, samt sprogvurderinger og i dette samarbejde og med de tilhørende dialoger, har vi en tæt kontakt med forældrene.

På vores forældremøder har vi ofte dialogspil, hvor vi taler om forskellige udfordringer, nye tiltag, pædagogiske holdninger m.v.

Vi inviterer også til fyraftensmøder om søvn, sygdom, overgange fra vuggestue til børnehave, og fra børnehave til skole.

Børn i udsatte positioner

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Inklusion er en naturlig del af vores samlede værdigrundlag, vores måde at tænke på, i vores pædagogiske univers.

Vi vægter den faglige dialog, forældresamarbejdet, og relations og samspilskompetencer, og ser ikke børn med særlige behov, som særlige, men at alle børn er særlige og har forskellige behov for indsats, og denne indsats skal være vores daglige grundlag for vores pædagogiske praksis.

Det er ikke børnene der skal tilpasse sig os, men os der skal tilpasse os børnene og deres behov.

Inklusionen leves hver dag i samspillet og afspejler sig i vores hverdag veda at barnet føler sig inkluderet, ikke at vi siger vi har inklusion, og laver små grupper hvor vi dyrket inklusion, men at det er den hele samlede tilgang til barnet i samspil med forældrene, der giver barnet lige muligheder for at være inkluderet i fælleskabet.

Vores lille institution er bygget op af anderkendelse til hinanden, hvad enten man er stor eller lille, og i den daglige dialog, i vores pædagogiske aktiviteter og læringsmiljøer, møder vi hinanden og udvikler os i det tempo vi kan, i zonen for nærmeste udvikling, i samspil med voksne og børn.

Vi giver plads til at barnet er særligt, og udvikler individuelle særpræg, og anerkender dette.

Vores tanke om inklusion, indebære også at barnet har behov for pauser i det sociale fælleskab og har behov for alene-tid.

I vores inklusions værdigrundlag, vægter vi børns fortællinger og drømme højt, og inddrager disse i vores pædagogiske praksis. Herunder teater, arbejde med sproget, motion, bevægelse og kulturlæring.

Ved personalemøder, stuemøder, personaleweekender, evaluerer og justerer vi vores værdigrundlag og vores samlede praksis. Herunder også inklusion.

Vi benytter bla,.Postkort modellen til evaluering.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi har de sidste 8 år haft et meget tæt og frugtbart samarbejde med både Vedbæk skole, Trørød skole og Rungsted privat skole.

Vores samarbejde med Vedbæk skole bærer præg af mange års godt og solidt samarbejde om de kommende skolebørn. Vi holder 2 møder årligt hvor vi planlægger det kommende skoleår, og detailplanlægger de skoleuger, hvor de kommende skolebørn fra området kommer på 4 dages prøveskole på skolen, sammen med de andre institutioner og pædagoger fra alle institutionerne i området.

De seneste år har vi ligeledes haft den Gode overgang og skovprojekt i fælleskab.

I samarbejde med alle fire institutioner fra Bøgebakken, og Vedbæk Skole, og forældrene har vi udarbejdet en lille folder med fokus på at børnene støttes i at øve især 5 kompetencer.

Det er at øve sig i : at lytte, at samarbejde, at blive selvhjulpnen, at kunne indleve sig i (empati)og at kunne føle samhørighed.

Forældrene inviteres til fællesmøde med skole og institutioner, hvor vi taler om især disse 5 kompetencer, og hvordan forældrene også kan støtte børnene hjemme.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi benytter vores bibliotek meget. Vi tager til havnen hvor de lokale fiskere kommer ind med frisk fisk, som vi kan købe, eller bare se på og tale om fiskernes fangst. Vi bliver inviteret af fisker-lauget til at sætte små yngl ud når tid er til det.

Vi benytter os af Gammel Holte gårds rundvisninger, og de gamle Vedbæk fund, og bruger de lokale skove og enge flittigt. Vi har altid de lokale skolers unge mennesker i praktik i vores hus, hvilket vi nyder meget.

Vi tager på ture med alle børn til de lokale landmænd, ser på deres dyr, prøver deres traktor, og køber deres lokale høst af både frugt og grønt. Disse råvare tilbereder vi i samarbejde med vores produktionskøkken.

Og vi har senest indgået et samarbejde med de ældre i kommunen og fået lov til at benytte deres gymnastik sal til dans og bevægelse.

Vi benytter hver dag naturen i vores lokalmiljø, og her udforsker vi naturen helt tæt på, finder dagligt blomster, dyrespor, små biller, og større dyr.

Vi har den dejligste udsigt til den lokale trafik, og alle vores vuggestue børn elsker at udpeje når lastbilen, bussen, cementblanderen, kranen, eller brandbilen passerer vores dejlige hus.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi er meget bevidste om at vores hus skal fungerer som børnemiljø, se skønt og æstetisk ud, være rent og imødekommende, og give indtryk af en kultur, et hus, et sted der er rart at opholde sig i, at leve et børneliv hvor glæde, varme, udvikling og kærlighed kan finde sted.

Vi har sat rammer op ved indgangen, hvor børn fra andre kulturer leger, griner, græder, og lever et anderledes børneliv.

Vi har en stor tavle ved indgangen hvor det levede børneliv fra projekter og billeder fra hverdagen m.m. dokumenteres. Mange steder har vi også vores projekter beskrevet i tekst og billeder, gerne nogle børnene har tegnet, til at understøtte literasi.

Vi har gjort meget ud af at skabe rum i rummene, opdelt med mindre enheder, der skaber et godt legemiljø, og ofte noget der kan forandres når rummet skal være større.

Vi kan godt lide når rummene indbyder til at blive indtaget, og sjove finurlige mønstre, dyr, farver m.m. pryder væggene.

Børnene har selv tilgang til gruppedelinger, til at se hvem der er her i dag, da de fysisk vender en brik når de er kommet, en med deres eget lille maleri og navn på.

Vi har altid frisk blomster på bordet når vi åbner, og hygge belysning, så stemninger animerer til ro og morgenopvågning, små stemmer, og tid til nærvær, og små historier hjemmefra.

Vores frokost indtages altid med et pænt dækket bord, vi bruger duge, og anti støjmatter, så der er ro i cafeen når mange sidder sammen med bestik og tallerkner. Frokosten er altid tilberedt med største kærlighed, og serveres smukt og farverigt, og med de bedste økologiske råvarer.

Børnene pryder huset med tegninger, malerier, kreative figurer, uroer m.m. og vi laver ofte sjove digitale fotos af børnene hvor billedet er blevet lidt skørt, eller de forestiller noget andet, eks. Billeder til fastelavn, hvor de digitalt har fået en sjov udklædning på, til jul, hvor de digitalt er blevet til nissebørn osv.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi understøtter børnenes alsidige udvikling ved at arbejde med børnene i mindre grupper. I de mindre grupper bliver der plads til fordybelse, til nærværet og dialogen.

Børnene udvikler engagement, når de indgår i relationer med betydningsfulde andre, hvor de oplever sig respekteret, passet på og værdsat af nære tillidsgivende voksne.

Vi vægter det sjove, spændende og farverige læringsmiljø, og de voksne støtter læringsmiljøet gennem leg, og andre meningsfulde aktiviteter.

Vuggetuen tager på tur af huset hver dag i små grupper. Her udforskes naturen, og den voksne understøtter hele tiden samspillet mellem de 4 børn. Den voksne smiler og fortæller om de små biller de finder på vejen, og understøtter børnene i turtagning til at røre og se, til at lytte til hinandens spørgsmål, og skabe en fælles glæde ved det de finder. Børnene føler samhørighed og hjælper hinanden og skaber i fælleskab med den voksne en god stemning. Børnene kommer med forslag til at finde flere biller eller orme, og alle er nysgerrige og undersøgende.

Vi arbejder med makkerpar, hvor et nyt børnehavebarn fra vuggestuen får en makker fra børnehaven. Makkeren hjælper og vejleder barnet i børnehavens kultur og små rutiner, og begge børn føler stor glæde ved denne interaktion.

I børnehaven arbejder vi også i mindre grupper, og giver plads til at være forskellige, men at det er både spændende og lærerigt at dele forskellige interesser, og at samme mål kan nås på forskellige måder, og med forskellige kompetencer.

Vi dyrker yoga 3 gange om ugen, og i disse yogastunder, styrker vi alle sanser, vores forståelse af egen formåen, og af fælleskabets formåen. Vi forstår vores krop og de muligheder den giver os, og vi afkoder de følelser der kommer i spil. Der er stort nærvær og tilstedeværd i spil, og børnene skiftes til at være undervisere, og oplever på egen krop hvad de formår at give videre til andre ved at være en del af fælleskabet.

Social udvikling

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børns sociale læring og udvikling fremmes især via legen. Det er i legen børn afprøver den læring, og forståelse for omverdenen barnet har tilegnet sig på det givne tidspunkt, og afkoder andres signaler, følelser og både afvisninger, og imødekommenhed, ses som en del af samspillet i legen.

Leger bliver aldrig færdig, den udformes undervejs, og ændres hele tiden. Vi støtter og træder til side, vi går foran, bagved og ved siden af, når vi er en del af børnefælleskabet, og når vi som voksne skaber de bedst tænkelige rammer for børnenes sociale udvikling.

Vi animerer til fælleskabet, og skaber rum til at kunne trække sig tilbage og reflekterer, også som barn. Vi støtter venskaber, og hjælper med at give plads til nye. T hvert barn har krav på mindst en rigtig god ven, for at kunne udvikle de sociale kompetencer. I samspil med forældrene støtter vi legerelationer, og hjælper med at alle børn får mulighed for at komme på besøg hjemme, når behovet for at lege efter børnehaven melder sig.

Vi er barndommens gade, og vi sikre at børnene også indgår i legerelationer, hvor både alder og køn fordels forskelligt, og at der opstår små børneheraker, som børnene skal lære at navigerer i.

Vi støtter også søskende i at kunne være sammen i huset, men også have mulighed for at trække sig, og bare være en del af den børnegruppe man tilhøre.

Vi har altid børneperspektivet med i alt hvad vi gør, og som eks. kan nævnes ; Pædagogen skal på cykeltur med 3 vuggestuebørn. Oscar fra børnehaven spørger nysgerrigt hvor de skal hen, og får forklaret at de skal i mosen og se på haletudser. Ih, hvor kunne jeg godt tænke mig at komme med siger Oscar. Pædagogen siger til Oscar at han skal spørge en voksen fra børnehaven om han må tage med dem på tur. Oscar løber så hurtigt han kan om på den anden side af vores have, og får fat i en voksen. Han forklarer sig, og den voksne syntes det lyder rigtig hyggeligt og spændende og går med om for at støtte et positivt ja tak, til invitationen.

Der kan i andre tilfælde være tale om vuggestuebørn der er ved at udvikle en voksende nysgerrighed og interesse for alt det der sker i børnehaven, og som selv giver udtryk for at ville deltage i aktiviteter og leg i børnehaven. Det er ofte børn der om 3-6 måneder skal i børnehaven, og da børn udvikler sig forskelligt, er der ikke nogen dato for hvornår et barn er interesseret i nye udfordringer på den anden side af gaden.

Disse børneønsker imødekommer vi så vidt muligt og med hensyntagen til resten af børnegruppen.

Kommunikation og sprog

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fælleskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fælleskaber med andre børn.

Vi arbejder dagen lang med sproget, med dialogen og med de muligheder sproget giver for også at lege med sproget.

I vuggestuen tales der hele tiden med børnene om det vi gør, og vi sætter ord og begreber på alle handlinger. Når et barn skal pusles, fortæller den voksne barnet om handlingen, og lytter til barnets ønsker, og behov. R der ikke mange ord endnu fra barnets side, støttes dialogen af fagter og tegn, og sjove lyde.

Når det lille barn skal have tøj på, italesættes alt omkring barnet, farve på skoene, højre og venstre, jeg lukker din jakke bagi, jeg kan se du kan få håndledet igennem jakken, og dine små tæer trænger til en kildetur. Pædagogen kan også spørge om barnet har lyst til at kilde den voksne på armen, og så griner de i fællesskab.

I børnehaven har vi også sproget i fokus i dagligdagen. Vi lære børnene at kunne lytte til venners historier, at kunne lytte til en bog, og samtidig stille spørgsmål til indholdet. Vi arbejder med rim og remser, og prøver ofte at finde på nye sjove ord, eller nye sjove måder at sige noget på.

Vi leger kims-lege hvor børnene skal huske mindst 5-10 ting, og når de bliver gemt skal de kunne huske genstandene og kunne sætte ord på det de har husket.

Vi vægter samlingen, både de helt små og de lidt større, hvor vi kan lytte og fortælle og reflekterer.

I vores tussmørke stund sidst på dage, ca mellem 16-17, er der færre børn, og her i denne stille stund er der tid til refleksion og evaluering af dagen. Tid til at sætte ord på en lang dag, det man nu kan huske og har lyst til at fortælle.

Krop, sanser og bevægelse

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I bevægelsesfællesskaber udvikler barnet mestring af kropslige/sanselige indtryk og udtryk og styrker sin evne til at aflæse og forstå andre børns og voksnes gestik, mimik, og kropslige udtryk. Bevægelse handler om børns aktive udforskning af verden og kroppens muligheder såvel alene som sammen med andre og aktivt pædagogisk personale i et inkluderende børnefællesskab og i samspil med de fysiske omgivelser.

I vuggestuen har vi indrettet vores stuerum således at der er mest mulig plads til bevægelse. Vi har lille trappe til at øve os på, vi har lille ruchebane, og hoppe-ø. Vi har gynges på stuen og snurretop, som børnene dagligt bliver snurret rundt i. De elsker at hoppe, hænge med hovedet nedad, springe fra stol ned i øen, og nærmest flyve hvis de kunne.

Vi bruger vores uderum til at boltre os i, og øver os hele tiden i næste skridt på stigen, i den lidt højere taburet, i de lidt længere skridt, og høje trapper.

Vi danser og mosler og kilder og griner, og har pudekampe, som vælter os rundt, så vi skal bruge vores balance. Vi har kæmpe legehøje med alt det sjove, gynger, hoppe, og ruche. Balancebom m.m.

Vi øver os i de ujævne skovbunde, i over og under forhindrenger, og elsker at lege med krop og vand.

Det regner kraftigt og vuggestuen jubler af fryd. På skift går en voksen ud med 2 børn i regntøj, finder de største vandpytter på vores lokale område, og hopper i dem, så vander driver både over børn og voksne.

I børnehaven bruger vi også kroppen hele dagen. Vi har faste yogahold 3 gange om ugen, og faste fodboldhold 3 gange om ugen, for alle børn. Vi har indrettet vores stue, og tilhørende lokaler så der er plads til bevægelse, og har indrettet klatrevæg, og hængestænger oppe under loftet. I vores legehøje, er der store klatrestaver, balancegang, gynger, fodboldmål, hoppe og forhindrengsbaner, og alt hvad kroppen kan ønske sig for stor udfoldelse. Vi brugen skoven og stranden og elsker at bruge vores krop til at lege sjove lege i skoven.

Vi kan finde på at lege soldater, med godt med sort i hovedet, og så finde dejlige områder med tæt skov, noget skov vi kan krybe i, gå baglæns i, gemme os i og bare lade tiden stå stille i.

Vi elsker at lave fange lege, gemmelege og lege der styrker fælleskabet. Alle har en rolle og alle vil gerne bevæge sig. Vi sikrer altid, at børnene får mulighed for at få succes med at øve sig på det niveau de nu befinder sig på, og møder børnene med stor respekt for deres engagement og glæde ved at vilje til at ville udvikle sig.

Vi styrker også kroppen i at kunne slappe af, både i vores yoga, men også i vores dagligdag, vad også at tilbyde børnene hviletid. Tid til refleksion og tid til at koble af og ikke skulle navigere i børnefællesskaberne.

Vi øver os også i at kunne afkode hinandens mimik og kropssprog, og øver hvordan vi kan hjælpe en ven i nød, en tilskadekommet. Og har derfor også førstehjælp på som vigtig læring.

Natur, udeliv og science

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Naturen er det største sanserum der findes. Det udvikler os, det skaber nysgerrighed, og udfordre os. Det er det sted vi kan eksperimentere, gøre erfaringer, boltre os og få den bedste og største indsigt i bæredygtighed, samfund, og indsigt i naturvidenskabelige fænomener.

Vi bor midt i naturen og vi benytter den daglig. Vi undersøger, leger og lærer i og med naturen som en naturlig del af vores hverdag.

I vuggestuen samler vi hverdag sjove spændende ting i naturen. Vi ser på dyr og træer, vi plukker blomster og presser, maler og tegner dem. Vi samler sten, kaster dem, maler dem, og holder dem i vores hænder eller tager dem med hjem i vores lille kuffert.

Vi planter hvert år blomster og grønt med bedsteforældre og ser det vokse op.

Vi plasker med vand, lader det løbe, bliver våde, og sætter spor med vand.

I vuggestuen har hvert barn en kartoffelspand med plantede kartofler, der hen over foråret har spiret og ved sommertid sat en spand fuld med kartofler som børnene graver op og selv vasker og senere spiser. Fra jord til bord.

Vi køre ud i naturen på vores cykler og undersøge alt det der findes, tager noget med hjem og laver sjove ting ud af naturens materialer.

I børnehaven bruger vi også naturen i vores hverdag. Vi tager ud for at finde spor fra dyr, vi har gennemgang af de forskellige fugle vi finder i naturen og hjemme har vi selv bygget fuglekasser hvor fuglene kan kigge deres æg. Vi sænker kamera ned i fuglekasserne så vi kan se udviklingen, og følger de små unger når de er klar til at flyve hjemmefra.

På vores væg har vi opsat natur, science center, hvor både orme, sten, små grene og andet bliver udstillet, og ved siden af hænger der info med billede til rådighed for børnene om at tjekke deres fund.

Naturen er forunderlig og vi lære også at passe på den og omgås den hensigtsmæssigt. Vi samler hvert år skrald ind i området, og når vi færdes i naturen taler vi ofte om hvordan man bedst passer på den.

Vi har også jævnligt temaer om universet, hvor børnene nysgerrigt bliver bekendt med de forskellige planeter, solsystemer og alle vores stjerner på himlen. Små fysisk og mærkelige røgbomber kan også indgå i vores undersøgelse af naturen og naturfænomener, ligesom vand og bevægelse er en del af det vi taler med børnene om. Vi bor 5 min fra vandet, og vandet er forskelligt hver dag, helt stille, små bølger og store bølger. Uvejr, sorte skyer og skybrud, godt vejr og varme og højt uv, er også en del af den læring børnene indgår i.

Kultur, æstetik og fællesskab

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte skabende virksomhed og æstetik, der er både indtryk og udtryk.

Indtryksdimensionen består af børnenes egen æstetiske oplevelser i direkte møder med forskellige kunstarter såsom scenekultur, film, maleri, musik, sang og litteratur.

Vi arbejder både målrettet og spontant med kunstarter. Vi har i hele huset farver og papir tilgængeligt, så børnene når lysten og kreativiteten opstår, kan tage fat på mulige materialer til at udmønte det på.

Vi har både i vuggestuen og i børnehaven små kunsttemaer, hvor vi målrettet arbejder med farver og former og materialer. Vi former og ser, vi ændre, og iagttager hvordan vi ved vores egen hjælp kan ændre former og farver. Vi analyserer og fortolker og nyder de processer vi selv skaber.

Da ingen i vores hus kan spille på noget, har vi hyret en dygtig sanger og guitarriist der ca hver 3 uge kommer og spiller og synger og danser med børnene til stor fornøjelse for alle. Vi høre ofte børnene nynne, eller synge de sange vi nyder når Musik Anne kommer.

Vi elsker teater, går gerne i teater et par gange om året med alle børn, i mindre grupper. Vi spiller selv teater, og leger også cirkus, hvor vi hen over en sommer øver mange forskellige cirkusnumre.

De yngste børn holder samling hvor de også leger med hånddukker, der taler med børnene og børnene jubler og vil gerne lege mere.

I børnehaven tager vi på kunstmuseum for at blive inspireret og nyde kunstens mangfoldighed.

Materialer som ler, playdo og naturens materialer indgår i vores kunst. Og i vores arbejde med former.

Børnene bruger også kroppen til at male med, til at sætte spor, og til at blive tegnet om.

Det er vigtigt at vi arbejder med forskellige baggrunde og forskellige kulturer. Vi har børn der har rødder i Afrika, i Asien, i Kasakstan m.fl. og vi nyder at både børn og forældre kan bidrage med viden og indsigt i disse kulturer. Vores køkken laver også forskellige retter fra forskellige lande.

Vi kan godt lide at de rum vi opholder os i er æstetiske, og med udtryk der animerer os til leg og nysgerrighed. Derfor har vi også billeder fra andre kulturer, fra kunst til natur, og fra former til farver

og bogstaver og tal, alt sammen noget der bidrager til vores samlede læring, og nydelse ved at være til stede i det enkelte rum.

It indgår også som en del af vores hverdag. Børnene ser nærbilleder af de små krible krable dyr vi finder, og vi laver små videoer med børnene. Disse videoer fra hverdagen klippes sammen og vises ofte ved vores årlige forældremøde, så forældre udover vores daglige dagbog også får mulighed for at se små videoer af deres børns liv i barndommensgade.

Vi elsker at fremkalde rigtige foto til stor fornøjelse for børnene. Vi hænger ofte disse rigtige foto op i børnehøjde, og børnene elsker at se dem, tale om det de har oplevet og vil gerne opleve mere.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

>Skriv her.<

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

>Skriv her.<